

OBRAZLOŽENJE
Prijedloga odluke o izmjenama i dopunama Odluke o socijalnoj skrbi

1. Pravni temelj za donošenje odluke

Člankom 289. stavkom 7. Zakona o socijalnoj skrbi (Narodne novine 18/22, 46/22, 119/22 i 71/23) propisano je da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb mogu osigurati sredstva za ostvarivanje novčanih naknada i socijalnih usluga stanovnicima na svom području u većem opsegu nego što je utvrđeno Zakonom, na način propisan njihovim općim aktom, ako u svom proračunu imaju za to osigurana sredstva.

Gradska skupština Grada Zagreba, sukladno članku 41. točki 2. Statuta Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 23/16, 2/18, 23/18, 3/20, 3/21, 11/21-pročišćeni tekst i 16/22), donosi odluke i druge opće akte kojima uređuje pitanja iz samoupravnog djelokruga Grada Zagreba.

2. Ocjena stanja, osnovna pitanja koja treba urediti i svrha koja se želi postići uređivanjem odnosa na predloženi način

Odlukom o socijalnoj skrbi (Službeni glasnik Grada Zagreba 22/22, 29/22 i 8/23; u daljnjem tekstu: Odluka) utvrđene su novčane naknade i socijalne usluge koje osigurava Grad Zagreb, te uvjeti, način i postupak njihova ostvarivanja.

Zakonom o socijalnoj skrbi (Narodne novine 18/22, 46/22, 119/22 i 71/23) propisano je tko su korisnici socijalne skrbi kao i tko ostvaruje pravo na naknade i usluge iz sustave socijalne skrbi, a ovisno o statusu državljanstva, prebivališta i boravka na području Republike Hrvatske. U tu svrhu Prijedlogom odluke o izmjenama i dopunama Odluke o socijalnoj skrbi (u daljnjem tekstu: Prijedlog odluke), a s ciljem usklađivanja sa Zakonom o socijalnoj skrbi (u daljnjem tekstu: Zakon) dodaju se korisnici - stranci sa stalnim boravkom i dugotrajnim boravištem u Gradu Zagrebu, osobe bez državljanstva s privremenim i stalnim boravkom i dugotrajnim boravištem u Gradu Zagrebu, te stranci s utvrđenim statusom žrtve trgovanja ljudima. Također se od uvjeta hrvatskog državljanstva i prebivališta u Gradu Zagrebu izuzimaju još dvije kategorije korisnika koje neovisno o državljanstvu i prebivalištu mogu ostvariti socijalne usluge od Grada Zagreba i to: žrtve nasilja u obitelji smještene u skloništa na području Grada Zagreba koje mogu ostvariti pravo na besplatnu mjesečnu pokaznu kartu ZET-a, te redoviti učenici i redoviti studenti koji se školuju na području Grada Zagreba i rješenjem nadležnog tijela priznato im je pravo na uslugu smještaja u ustanovi socijalne skrbi na području Grada Zagreba ili udomiteljskoj obitelji na području Grada Zagreba ili im je priznato pravo na uslugu organiziranog stanovanja na području Grada Zagreba, koji mogu ostvariti pravo na besplatnu godišnju pokaznu kartu ZET-a učenicima i studentima.

Obitelji u kojima žive djeca koja zbog određenog stupnja oštećenja zdravlja ostvaruju pravo na doplatu za pomoć i njegu ili osobnu invalidninu, zbog dodatnih potreba za zdravstvenom njegom teže podmiruju osnovne životne potrebe i nalaze se u većem riziku od siromaštva, posebice dječjeg siromaštva. Roditelji djece s oštećenjima zdravlja nerijetko zbog specifične zdravstvene situacije i stalne brige za djecu nisu u mogućnosti ostvarivati redovita primanja. Zbog svega toga, a u cilju ublažavanja rizika od dječjeg siromaštva, predlažemo da se uveća novčana naknada djeci korisnicima doplatu za pomoć i njegu i korisnicima osobne invalidnine.

Prijedlogom odluke povećava se cenzus po osnovi ukupnih prihoda obitelji osobama koje mogu ostvariti pravo na novčanu naknadu osobama kojima je priznato pravo na status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja, zbog usklađivanja sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi (Narodne novine 71/23), koji je na snazi od 1.7.2023., a kojim su povećani iznosi naknade roditelju njegovatelju ili njegovatelju iz članka 65. Zakona. Sukladno članku 15. Odluke, pravo na novčanu naknadu osobama kojima je priznato pravo na status roditelja njegovatelja ili njegovatelja ostvaruju osobe kojima je to pravo utvrđeno rješenjem Hrvatskog zavoda za socijalni rad, a koje žive u obitelji čiji ukupni prihod ne prelazi 530,89 eura mjesečno, ako im je pravo na status roditelja njegovatelja ili njegovatelja priznato sukladno članku 65. stavku 1. Zakona, odnosno 597,25 eura ako im je pravo na status roditelja njegovatelja ili njegovatelja priznato sukladno članku 65. stavku 2. Zakona, odnosno 796,34 eura ako im je pravo na status roditelja njegovatelja ili njegovatelja priznato sukladno članku 65. stavku 3. Zakona. Navedenim izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi promijenjen je iznos naknade osobama sa ostvarenim

statusom roditelja njegovatelja odnosno njegovatelja, sa 800% osnovice na 1000% osnovice za osobe koje to pravo ostvaruju sukladno članku 61. stavku 1. Zakona, sa 900% osnovice na 1200% osnovice za osobe koje to pravo ostvaruju sukladno članku 61. stavku 2. Zakona, odnosno sa 1200% na 1500% osnovice za osobe koje to pravo ostvaruju sukladno članku 61. stavku 3. Zakona. Osnovicu određuje Vlada RH, a iznosi 66,36 eura, što konkretno znači da osobi s ostvarenim statusom roditelja njegovatelja odnosno njegovatelja pripada naknada u iznosu od 663,61 eura mjesečno umjesto dosadašnjih 530,89 eura mjesečno ako status ostvaruje sukladno članku 61. stavku 1. Zakona, u iznosu od 796,34 eura mjesečno umjesto dosadašnjih 597,23 eura mjesečno ako status ostvaruje sukladno članku 61. stavku 2. Zakona, odnosno u iznosu od 995,42 eura mjesečno umjesto dosadašnjih 796,34 eura mjesečno ako status ostvaruje sukladno članku 61. stavku 3. Zakona. Povećanjem naknade roditelju njegovatelju ili njegovatelju iz članka 65. Zakona povećao se ukupni iznos mjesečnih prihoda korisnicima prava na novčanu naknadu osobama kojima je priznato pravo na status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja iz članka 15. Odluke. Kako dosadašnji korisnici prava na novčanu naknadu osobama kojima je priznato pravo na status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja ne bi izgubili pravo na navedenu naknadu zbog povećanja prihoda u obitelji nužno je izvršiti promjenu cenzusa ukupnih prihoda obitelji na 663,61 eura umjesto dosadašnjih 530,89 eura mjesečno, ako im je pravo na status roditelja njegovatelja ili njegovatelja priznato sukladno članku 65. stavku 1. Zakona, na 796,34 eura umjesto dosadašnjih 597,25 eura mjesečno, ako im je pravo na status roditelja njegovatelja ili njegovatelja priznato sukladno članku 65. stavku 2. Zakona, odnosno na 995,42 eura umjesto dosadašnjih 796,34 eura mjesečno, ako im je pravo na status roditelja njegovatelja ili njegovatelja priznato sukladno članku 65. stavku 3. Zakona. Na taj način omogućilo bi se navedenoj kategoriji građana da i dalje ostvaruju pravo na novčanu naknadu.

Dodatno se predlaže izuzimanje prihoda s osnove obiteljske mirovine, u svrhu utvrđivanja prava korisnicima novčane naknade, osobama kojima je priznat status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja. Izuzećem obiteljske mirovine iz prihoda nastoji se i te roditelje uključiti u navedenu mjeru, te im na taj način olakšati zadovoljavanje svakodnevnih potreba.

Osim navedenog, Prijedlogom odluke povećava se cenzus za ostvarivanje prava na besplatnu godišnju pokaznu kartu ZET-a sa dosadašnjih 424,71 eura na 560,00 eura. Povećavanjem cenzusa za ostvarivanje prava na besplatnu godišnju pokaznu kartu ZET-a i omogućavanjem besplatnog prijevoza većem broju umirovljenika pozitivno se djeluje na rasterećenje opterećenih kućnih proračuna. Naime, umirovljenici su jedna od najugroženijih kategorija građana, te uslijed svakodnevnih poskupljenja iznimno teško zadovoljavaju osnovne životne potrebe. Povećanjem cenzusa obuhvaća se veći broj korisnika kojima se na taj način ublažuju posljedice navedenih poskupljenja. Nadalje se, uz postojeće korisnike, preciznije propisuju korisnici prava na besplatnu godišnju kartu ZET-a i to djeca s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom koje nisu zaposlene na način da se osim postotka tjelesnog oštećenja organizma, invaliditet utvrđuje i stupnjevima težine invaliditeta. Budući da različita nadležna tijela, osim postotkom, invaliditet utvrđuju i stupnjevima težine invaliditeta, izmjenom članka 35. Odluke, uz korisnike čiji je invaliditet definiran postotkom, pravo na besplatnu godišnju pokaznu kartu ZET-a imaju i djeca s teškoćama u razvoju i nezaposlene osobe s invaliditetom, kod kojih je utvrđen najmanje III. stupanj težine invaliditeta - oštećenja funkcionalnih sposobnosti prema propisima o vještačenju i metodologijama vještačenja. Na taj način bi se izbjeglo nabiranje vrsta oštećenja organizma iz dosadašnje Odluke.

Nadalje se Prijedlogom odluke o uvodi pravo na besplatnu mjesečnu pokaznu kartu ZET-a žrtvama obiteljskog nasilja koje su smještene u skloništa na području Grada Zagreba, a koje nemaju prebivalište na području Grada Zagreba i koje pravo ne mogu ostvariti po drugoj osnovi. Riječ je o osobama koje su često bez prihoda i koje su zbog iznimno narušenih obiteljskih odnosa i pretrpljenog nasilja smještene u skloništa za žrtve obiteljskog nasilja, a koje zbog sigurnosti nisu u mogućnosti prijaviti prebivalište na području Grada Zagreba. Također se mijenja i naziv socijalne usluge, dosadašnjeg prava na besplatnu godišnju ili mjesečnu pokaznu kartu ZET-a učenicima i studentima, budući je putem prakse utvrđeno da je predmetna pokazna karta u stvarnosti godišnja pokazna karta, valjalo je promijeniti i naziv socijalne usluge.

Osim navedenog, Prijedlogom odluke jasnije se određuju kategorije učenika i studenata bez odgovarajuće roditeljske skrbi, koji su rješenjima nadležnih tijela smješteni u ustanove socijalne skrbi i udomiteljske obitelji na području Grada Zagreba ili im je priznato pravo na uslugu organiziranog stanovanja na području Grada Zagreba, a koji zbog životne situacije u kojoj su se našli nisu u mogućnosti prijaviti prebivalište na području Grada Zagreba. Obzirom da se radi o jednoj od najosjetljivijih skupina korisnika, godišnja pretplatna karta ZET-a uvelike im olakšava školovanje i obrazovanje na području grada Zagreba.

3. Sredstva potrebna za provođenje ove odluke

Za provođenje ove odluke sredstva su osigurana u Proračunu Grada Zagreba za 2023. te projekcijama za 2024. i 2025. godinu.

4. Obrazloženje odredaba Prijedloga odluke

Člankom 1. Prijedloga odluke mijenja se članak 3. Odluke na način da se dodaju nove kategorije korisnika zbog potrebe usklađivanja s važećim Zakonom o socijalnoj skrbi i to: stranci sa stalnim boravkom i dugotrajnim boravištem u Gradu Zagrebu, osobe bez državljanstva s privremenim i stalnim boravkom i dugotrajnim boravištem u Gradu Zagrebu, te stranci s utvrđenim statusom žrtve trgovanja ljudima. Također se od uvjeta hrvatskog državljanstva i prebivališta u Gradu Zagrebu izuzimaju još dvije kategorije korisnika koje neovisno o državljanstvu i prebivalištu mogu ostvariti socijalne usluge od Grada Zagreba i to: žrtve nasilja u obitelji smještene u skloništa na području Grada Zagreba koje mogu ostvariti pravo na besplatnu mjesečnu pokaznu kartu ZET-a, te redoviti učenici i redoviti studenti koji se školuju se na području Grada Zagreba i rješenjem nadležnog tijela priznato im je pravo na uslugu smještaja u ustanovi socijalne skrbi na području Grada Zagreba ili udomiteljskoj obitelji na području Grada Zagreba ili im je priznato pravo na uslugu organiziranog stanovanja na području Grada Zagreba, koji mogu ostvariti pravo na besplatnu godišnju pokaznu kartu ZET-a učenicima i studentima.

Člankom 2. Prijedloga odluke u članku 4. točki 2. SOCIJALNE USLUGE alineji 5. podtočka c) Odluke mijenja se i glasi: „c) djeca s teškoćama u razvoju i nezaposlene osobe s invaliditetom“, iza podtočke c) dodaje se nova podtočka d) kojom se definira kategorija korisnika prava na besplatnu godišnju pokaznu kartu ZET-a i to: pratitelji slijepe nezaposlene osobe. Dosadašnje podtočke d), e), f) i g) postaju podtočke e), f), g) i h). Iza alineje 5. dodaje se nova alineja 6. kojom se utvrđuje nova socijalna usluga i to: pravo na besplatnu mjesečnu pokaznu kartu ZET-a žrtvama nasilja u obitelji, dok se u dosadašnjoj alineji 6. koja postaje alineja 7. brišu riječi „ili mjesečnu“, pa je novi naziv: pravo na besplatnu godišnju pokaznu kartu ZET-a učenicima i studentima. Dosadašnje alineje 7., 8., 9., 10. i 11. postaju alineje 8., 9., 10., 11. i 12.

Člankom 3. Prijedloga odluke u članku 5. stavku 1. Odluke riječi: „točke 2. alineja 1., 2., 3., 4., 8., 9. i 10.“ zamjenjuju se riječima: „točke 2. alineja 1., 2., 3., 4., 9., 10. i 11.“ čime je izvršeno usklađivanje numeracije sa izmjenama i dopunama članka 4. točke 2. Odluke.

Člankom 4. Prijedloga odluke u članku 12. Odluke dodaje se stavak 2. kojima se propisuje uvećanje novčane naknade korisnicima doplatka za pomoć i njegu i korisnicima osobne invalidnine za 88,39 %, u koliko je korisnik prava na novčanu naknadu korisnicima doplatka za pomoć i njegu i korisnicima osobne invalidnine djeteta do navršenih 18 godina života, osoba do navršenih 26 godina života koja se redovno školuje i osoba nakon navršenih 18 godina života kojoj je pravo na doplatka za pomoć i njegu ili pravo na osobnu invalidninu priznato prije navršenih 18 godina života.

Članak 5. Prijedloga odluke u članku 15. stavku 1. alineji 1. Odluke iznos: „530,89 eura“ zamjenjuju se iznosom: „663,61 eura“, čime se utvrđuje da pravo na novčanu naknadu osobama kojima je priznato pravo na status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja ostvaruju osobe kojima je to pravo utvrđeno rješenjem Hrvatskog zavoda za socijalni rad, a koji žive u obitelji ukupni prihod koje ne prelazi iznos od 663,61 eura mjesečno, umjesto dosadašnjih 530,89 eura, ako im je pravo na status roditelja njegovatelja ili njegovatelja priznato sukladno članku 65. stavku 1. Zakona. U alineji 2. iznos: „597,25 eura“ zamjenjuju se iznosom: „796,34 eura“, čime se utvrđuje da pravo na novčanu naknadu osobama kojima je priznato pravo na status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja ostvaruju osobe kojima je to pravo utvrđeno rješenjem Hrvatskog zavoda za socijalni rad, a koji žive u obitelji ukupni prihod koje ne prelazi iznos od 796,34 eura mjesečno, umjesto dosadašnjih 597,25 eura, ako im je pravo na status roditelja njegovatelja ili njegovatelja priznato sukladno članku 65. stavku 2. Zakona. U alineji 3. iznos: „796,34 eura“ zamjenjuju se iznosom: „995,42 eura“, čime se utvrđuje da pravo na novčanu naknadu osobama kojima je priznato pravo na status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja ostvaruju osobe kojima je to pravo utvrđeno rješenjem Hrvatskog zavoda za socijalni rad, a koji žive u obitelji ukupni prihod koje ne prelazi iznos od 995,42 eura mjesečno, umjesto dosadašnjih 796,34 eura, ako im je pravo na status roditelja njegovatelja ili njegovatelja priznato sukladno članku 65. stavku 3. Zakona. U stavku 3. navedenog članka Odluke izuzima se obiteljska mirovina kao prihod te se na taj način jednoroditeljskim obiteljima u kojima roditelj ostvaruje pravo na status roditelja njegovatelja ili na status njegovatelja omogućava ostvarivanje prava na novčanu naknadu sukladno članku 15. stavka 1. Odluke neovisno ostvaruje li djeteta obiteljsku mirovinu.

Članak 6. Prijedloga odluke mijenja se dosadašnji članak 35. Odluke na način da se povećava cenzus za ostvarivanje prava na besplatnu godišnju pokaznu kartu ZET-a, sa dosadašnjih 424,71 eura na 560,00 eura, te se preciznije propisuju kategorije korisnika prava na besplatnu godišnju kartu ZET-a na način da se osim postotka tjelesnog oštećenja organizma, invaliditet utvrđuje i stupnjevima težine invaliditeta. Budući da različita nadležna tijela, osim postotkom, invaliditet utvrđuju i stupnjevima težine invaliditeta, izmjenom članka 35., pravo na besplatnu godišnju pokaznu kartu ZET-a, uz dosadašnje korisnike, imaju i djeca s teškoćama u razvoju i nezaposlene osobe s invaliditetom kod kojih je utvrđen najmanje III. stupanj težine invaliditeta - oštećenja funkcionalnih sposobnosti prema propisima o vještačenju i metodologijama vještačenja ili najmanje 70 % oštećenja organizma/tjelesnog oštećenja. Na taj način se izbjegava nabranje vrsta oštećenja organizma iz dosadašnje Odluke.

Članak 7. Prijedloga odluke dodaje se novi članak 35.a Odluke kojim se propisuje pravo na besplatnu mjesečnu pokaznu kartu ZET-a koje ostvaruju žrtve nasilja u obitelji smještene u skloništa na području Grada Zagreba, koje nemaju prebivalište u Gradu Zagrebu, a to pravo ne ostvaruju po drugoj osnovi. Također, ispred članka 35.a dodaje se novi podnaslov: **„PRAVO NA BESPLATNU MJESEČNU POKAZNU KARTU ZET-a ŽRTVAMA NASILJA U OBITELJI“.**

Članak 8. Prijedloga odluke u naslovu iznad članka 36. Odluke i u članku 36. stavku 1. Odluke mijenja se naziv socijalne usluge „pravo na besplatnu godišnju ili mjesečnu pokaznu kartu ZET-a učenicima i studentima“, na način da se briše riječ „mjesečnu“, budući je putem prakse utvrđeno da je predmetna pokazna karta u stvarnosti godišnja pokazna karta. Nadalje se mijenja stavak 2. na način da se jasno propisuju kategorije učenika i studenata koji ostvaruju pravo na besplatnu godišnju pokaznu kartu ZET-a i to: redoviti učenici i redoviti studenti koji se školuju se na području Grada Zagreba i rješenjem nadležnog tijela priznato im je pravo na uslugu smještaja u ustanovi socijalne skrbi na području Grada Zagreba ili udomiteljskoj obitelji na području Grada Zagreba ili na uslugu organiziranog stanovanja na području Grada Zagreba, ako to pravo ne ostvaruju po drugoj osnovi.

Člankom 9. Prijedloga odluke utvrđuje se da odluka stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Službenom glasniku Grada Zagreba, što je sukladno članku 119. stavku 2. Poslovnika Gradske skupštine Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 15/23) kojim je propisano da odluke i drugi opći akti stupaju na snagu najranije osmoga dana od dana objave.